

освітнього простору в закладі загальної середньої освіти, виявлення динаміки його змін, розробка прогнозу та пропозицій для забезпечення розвитку закладу освіти; накопичення даних, необхідних для періодичного самооцінювання якості освітніх послуг закладу; аналітичне узагальнення результатів діяльності системи закладу загальної середньої освіти.

О. О.Дем'яненко, Т. В. Татаринцева виділяють такі етапи організації моніторингу в освітньому процесі:

1. Формування мети і цілей моніторингу (навіщо потрібно його проведення, що дослідження може виявити для покращення освітньої діяльності). Даний етап передбачає визначення критеріїв, показників, індикаторів якості вимірювання.

2. Добір інструментарію для проведення моніторингу (цілеспрямований вибір анкет, тестів, методик, карт спостережень тощо).

3. Організація дослідження (складання плану, визначення терміна проведення і реалізація дослідження у спланованому режимі, визначення відповідальних осіб, використання інструментарію).

4. Збирання даних, тобто результатів заповнення анкет, виконання тестів, проведення спостережень за обраними методиками.

5. Оброблення та аналіз отриманих даних (може проводитися за допомогою математичної статистики, кореляційного або факторного аналізу, а також передбачає описове пояснення).

6. На основі інтерпретованих даних вироблення рекомендацій для вдосконалення досліджуваного явища.

7. Корекція – внесення певних змін під час навчального процесу на основі запропонованих рекомендацій. Контроль – фіксування правильного виконання вироблених рекомендацій.

8. За потреби результати моніторингу висвітлюються на семінарах, педагогічних радах або ж ураховуються у подальшому плануванні й програмуванні освітньої діяльності [1].

Отже, якість освіти в сучасній школі визначається як співвідношення мети й результату, що виражається в сукупності характеристик, які відображають рівень досягнутих кількісних та якісних результатів, рівень організації освітнього процесу, умови, у яких він протікає.

Список використаних джерел

1. О. О.Дем'яненко, Т. В. Татаринцева. Моніторинг у процесі аналізу діяльності суб'єктів освітнього середовища. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/4/statti/4demyanenko_tatarinceva/4demyan_tatarin.htm
2. Моніторинг якості освіти: принципи, форми, вимоги: довідник-посібник./ уклад. С. А. Баля, В. Ю. Красовська. – Хмельницький : ХОШПО. – 2013. – 61 с.
3. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. Ляшенка О. І. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 160 с

УДК 37.07

Мучичка В. В.

Спеціальність: Освітні, педагогічні науки
(управління закладами освіти)
освітній ступінь магістр першого курсу
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

В умовах сьогодення і досі залишається нез'ясованою проблема ототожнення понять стратегічного менеджменту та стратегічного управління. В кінці ХХ століття окремі зарубіжні дослідники явища стратегічного управління доводять теоретичну необґрунтованість такого ототожнення. Здебільшого це можна пояснити наявністю схожих структурних та функціональних рис означених понять. У ході чого можна дійти висновку,

що «стратегічне управління» потрібно розглядати у більш широкому плані, як спрямовану діяльність суб'єктів та об'єктів, зосереджену на досягнення конкретних визначених цілей організаційної структури; відповідно, поняття «стратегічний менеджмент» використовується у контексті специфіки управління людською діяльністю керівниками, у різних її суспільних сферах (у тому числі, освітній). Поданий підхід до стратегічного управління дає змогу використовувати його у широкому значенні. Відповідно, стратегічний менеджмент є вужчим поняттям і стосується лише керівництва персоналом, (у тому числі, педагогічними працівниками) та адміністрування його діяльності в межах конкретної організаційної структури. Ми ж, зосередимо свою увагу на дослідженні стратегічного управління як системного засобу управління освітніми змінами [4].

Першопрохідцем концепції стратегічного управління вважають І. Ансоффа. Концептуальні засади теорії стратегічного управління стали предметом праць сучасних вчених П. Друкера, Т. Канчавелі, Г. Мінцберга, А. Томпсона, О. Чапрак, зокрема вітчизняних учених В. Вознюка, Л. Довгань, В. Нємцова, Л. Скібіцької та інші [6, с. 149].

Здійснимо аналіз ключового поняття нашої наукової розвідки. Його ідентифікацію логічно розпочати через з'ясування сутності його складової частини – стратегії. Стратегія – це важливий, якісно орієнтований процес розвитку освітньої організації, способом втілення якого є розроблений план, що визначає певну властиву вигідну позицію, а саме, передбачення стану організації в майбутньому задля подальшого її розвитку [1, с. 40].

Створення стратегічного плану являється процесом стратегічного планування, основне місце в якому займає довгостроковий план. Проте, весь комплекс планів – довгострокових, середньострокових, річних, оперативних, функціонально-технологічних, формують стратегічне планування [2, с. 88].

Політика будь-якої установи інноваційного характеру, в тому числі й закладу освіти, завжди спрямована на постійний розвиток шляхом впровадження стратегічного управління. Аналізуючи дане питання, виділяємо, що управління в освіті можна визначити як ряд конкретних рішень та процесів, що своєю діяльністю впливають на реалізацію максимально вигідних напрямів розвитку закладу освіти.

Сутність стратегічного управління полягає в організації колективу та загалом усієї системи організації щодо досягнення поставлених перспективних цілей [7].

У кожній організації, в тому числі і освітньої, головним завданням є реалізація різноманітних цілей. Керівник закладу освіти в системі стратегічного управління враховує такі головні цілі:

- стратегічні цілі – безпосередньо стосуються цілей розвитку закладу, досягнення яких супроводжується сукупністю процесів, специфікою діяльності, особливостями внутрішніх та зовнішніх умов, результатом яких є планування заради досягнень закладу освіти, що визначають його конкурентну позицію на освітньому ринку і ринку праці;

- тактичні цілі, першочергові, визначення поставлених результатів конкретних процесів і дій, які потрібно виконати для досягнення стратегічних цілей, з урахуванням вже досягнутого рівня розвитку на поточний момент. Наприклад, здійснення маркетингової діяльності в закладі вищої освіти дозволить реалізувати стратегічну ціль – підвищити кількість його абітурієнтів;

- оперативні цілі пов'язані з короткостроковими завданнями, які необхідні для досягнення тактичних цілей з урахуванням довгострокових.

Визначення цілей освітньої організації дозволяє формувати проекти, плани роботи для раціональної організаційної дії, на виконання яких потребується зусилля керівників і персоналу (в тому числі, педагогічних працівників), в ході чого досягається загальний розвиток [1, 33ст].

Що ж до принципів стратегічного управління, то науковці розглядають їх як керівні положення управління, втілені у загальних правилах регулювання плану стратегічного управління, спрямовані на реалізацію конкурентоспроможності закладу освіти шляхом збереження наявних конкурентних переваг і формуванням нових.

Освітні організації принципово відрізняються від комерційних підприємств, головною метою яких є отримання прибутку. Тому заклади освіти потребують інших принципів поведінки організації на всіх рівнях, якими користуються керівники у процесі становлення та реалізації стратегічних рішень у різних умовах зовнішнього та внутрішнього впливів на організацію [3, с. 142].

До принципів стратегічного управління належать:

1. Принцип регулярного моніторингу регіонального ринку праці. Постійна дослідницька діяльність з аналізу тенденцій і прогнозування ситуації на ринку праці.
2. Принцип безперервних інновацій. Постійний розвиток і впровадження в освітню діяльність продуктових, організаційних і технологічних інновацій.
3. Принцип диверсифікації. Одночасний розвиток декількох або багатьох неваз'язаних видів освітніх послуг.
4. Принцип синергії. Підвищення результативності за рахунок використання взаємозв'язку і взаємопосилення різних видів освітньої діяльності.
5. Принцип безперервності освіти. Забезпечення безперервності розвитку особистості на основі безперервності освітніх процесів, що досягається за рахунок взаємозв'язку освітніх програм і послуг.
6. Принцип доступності освітніх послуг. Наближення освітньої послуги до її потенційному споживачеві, незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.
7. Принцип глобального управління якістю освіти. Управління якістю освіти на загальнодержавному рівні.
8. Принцип формування «кейсу» на основі стратегічного аналізу освітніх послуг. Аналіз професійної діяльності з точки зору споживачів освітніх послуг і потенціалу конкурентоспроможності випускників у регіоні [5, с. 31].

Заклад освіти повинен володіти достатнім ресурсним потенціалом, що забезпечує його ділову активність і мобільність в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Саме нестача ресурсів (фінансових, матеріально-технічних, інформаційних, інтелектуальних) не дозволяє економічним суб'єктам успішно розробляти і реалізувати стратегію навіть в сприятливих зовнішніх умовах.

Заклад освіти повинен мати у своєму розпорядженні кадри як для реалізації своїх завдань в галузі освітньої і науково-дослідницької діяльності, так і в сферах маркетингу, фінансового менеджменту, стратегічного та оперативного управління.

Слід звернути увагу на організаційно-структурний стратегічний потенціал закладу освіти. Функціональні структури деяких вітчизняних ЗВО переважують вище керівництво вирішенням поточних завдань, не дозволяючи повністю зосередитися на стратегічних проблемах організації.

Адаптивність забезпечує пристосування ЗВО до змін на ринку освітніх послуг. У такому випадку, стратегія означає не тільки адаптацію до змін зовнішнього середовища, а й активну взаємодію та пристосування до нових умов [5].

Щодо факторів, які впливають на процес реалізації стратегічного управління, то виділяємо наступні:

- наявність технологій для впровадження стратегій;
- якість прийняття оперативних управлінських рішень;
- взаємозв'язок і характер поділу стратегічних, оперативних і тактичних повноважень;
- якість організаційних структур системи управління і закладу освіти в цілому;
- наявність і якість зворотних зв'язків із внутрішнім і зовнішнім середовищами [2, с. 40].

Отже, теорія стратегічного управління передбачає безперервний процес управління освітніми змінами як реакцію на виклики та динамічність зовнішнього середовища.

Це можливість моделювати, висувати альтернативні рішення та обирати ефективні шляхи розвитку організації, оперативного реагуючи на соціальні замовлення.

Список використаних джерел

1. Калініна Л. М. Стратегічне управління освітньою організацією : навчальний посібник / Л. М. Калініна, Є. І. Коваленко. – Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя, 2013. – С. 104 с. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/710867/1/KALinina_L_KovalenkoE_Strateg_ne_uprav_nnya_osv_organiz_yu.pdf
2. Лебідь О. В. Теоретичні та методичні основи формування готовності майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу до стратегічного управління в умовах магістратури: дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Лебідь Ольга Валеріївна – Дніпро, 2018. – 697 с.
3. Побережний Р. О. Принципи стратегічного управління [Електронний ресурс] / Р. О. Побережний // Національний Технічний Університет «Харківський Політехнічний Інститут», м. Харків – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/microcad/2010/S16/%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%9D%D0%A6%D0%98%D0%9F%D0%98%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%A3%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9B%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf>.
4. Рачинський А. П. Стратегічне управління персоналом: теоретико-методологічний аналіз / А. П. Рачинський. // [Державне управління: удосконалення та розвиток](http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=396). - 2012. - № 3. - Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=396>
5. Романова И. Б. Обеспечение конкурентоспособности высшего учебного заведения на региональном рынке образовательных услуг: теория и практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством (региональная экономика)" / Романова Ирина Борисовна – Чебоксары, 2006. – 46 с.
6. Семенець-Орлова І. А. Державне управління освітніми змінами в Україні: теоретичні засади. Монографія. – К.: ЮСТОН, 2018. – 420 с.
7. Щоголева Л. Стратегічне управління освітнім закладом як соціальною системою / Л. Щоголева, В. Вознюк / Нова педагогічна думка. - 2014. - № 2. - С. 237-240. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2014_2_70.

УДК 37.11:373.21

Онофрійчук Л. О.,
кандидат педагогічних наук., доцент,
доцент кафедри дошкільної педагогіки,
психології та фахових методик
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКИХ ВМІНЬ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасна освіта знаходиться на новому етапі розвитку – триває її модернізація на всіх рівнях. Цьому сприяють як соціальні, так і економічні зміни, які відбуваються в Україні. Зростає увага суспільства до підготовки педагогічних кадрів, удосконалення їх професійної компетентності, готовності орієнтуватися в складних проблемах навчання та виховання підростаючого покоління. Удосконалення змісту, ускладнення функцій і умов діяльності сучасного закладу освіти сприяють значним змінам організаційного аспекту управління.

Управлінська діяльність тісно пов'язана з теорією та практикою менеджменту педагогічних організацій і, звичайно, закладів дошкільної освіти (ЗДО). Сучасний заклад дошкільної освіти як складна система, яка динамічно розвивається вимагає грамотного управління, яке повинно повністю базуватися на людському факторі, сприяти усуненню невизначеності, зосереджувати увагу на головних завданнях, ефективному економічному функціонуванню і контролю за роботою закладу загалом.

Управління дошкільною освітою Л. Пісоцька розглядає як цілеспрямовану діяльність всіх ієрархічних ланок управління, котра забезпечує становлення, збереження, стабілізацію функціонування та розвитку дошкільної освіти у різних формах охоплення нею дітей дошкільного віку, відповідно до потреб суспільства [1, с. 155]. Ефективна діяльність

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>